

شرکت کارگزاری سهم آشنا

بررسی معاملات فیزیکی و مشتقه برق در بورس انرژی

تاریخ مورد بررسی از تاریخ ۹۶/۱/۱ تا ۹۶/۱۲/۲۹

واحد تحقیق و توسعه شرکت کارگزاری سهم آشنا

تهیه کننده: حسام معصومی

فهرست

۲.....	کل بازار
۲.....	بورس انرژی
۲.....	بازار فیزیکی برق
۳.....	بازار مشتقه برق
۳.....	معاملات روزانه
۴.....	حجم معاملات
۵.....	ارزش معاملات
۷.....	میانگین قیمتی هر واحد
۹.....	معاملات هفتگی
۹.....	حجم معاملات
۱۱.....	ارزش معاملات
۱۲.....	میانگین قیمتی
۱۴.....	معاملات ماهانه

چکیده

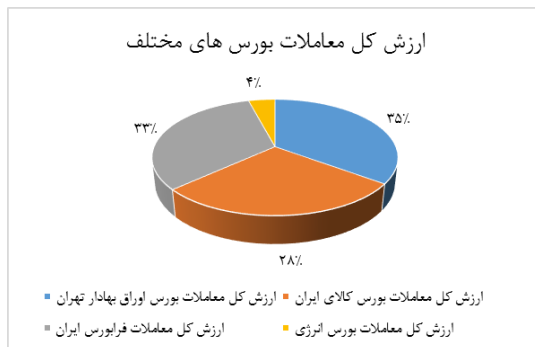
شرکت بورس انرژی (سهامی عام) بر اساس قانون بازار اوراق بهادار جمهوری اسلامی ایران مصوب آذرماه ۱۳۸۴ مجلس شورای اسلامی تاسیس و در تاریخ ۹۱/۰۴/۱۷ در اداره کل ثبت شرکت ها و موسسات غیر تجاری به ثبت رسید و فعالیت های عملیاتی خود را در زمینه انجام معاملات نقدی، قرارداد سلف موازی استاندارد، قراردادهای آتی و اختیار معامله و به منظور مرتفع سازی نیازهایی چون خرید و فروش منابع انرژی، تامین مالی برای تولیدکنندگان و تامین منابع انرژی برای توزیع کنندگان و مصرف کنندگان، از اوایل خرداد ماه همان سال آغاز نمود.

رونق بازار برق فیزیکی یکی از دستاوردهای مهم در دادوستد برق در بورس انرژی محسوب می شود که تاکنون موفقیت های بزرگی در مدیریت عرضه، بازاریابی و کشف نرخ به همراه داشته است. بازار برق در ابتدای فعالیت بورس انرژی در بازار مشتقه محدود شده بود، ولی هم اکنون با ایجاد بازار فیزیکی چهره جدیدی از این بازار پیش روی فعالان این صنعت و خریداران و فروشندگان نهایی آن قرار دارد. معاملات فیزیکی برق را باید مهم تر و البته دشوارتر از معاملات در بازار مشتقه برشمرد با این پیش فرض که در بازار فیزیکی؛ مصرف کننده نهایی (غالبا واحدهای صنعتی بزرگ) با تولیدکننده اولیه (نیروگاه) در حال معامله هستند و ارکان واسط همچون شرکت های توزیع نقشی در معامله در بورس انرژی ایفا نمی کنند، اگرچه بدون حضور این شرکت ها، ذات معامله قابل اجرا نیست.

در این گزارش سعی بر این بوده که با تهیه اطلاعاتی از آمار معاملات فیزیکی و مشتقه برق در بورس انرژی به گسترش این بازار در آینده کمک کند و اسباب پیشرفت این مهم را به وجود آورد.

کل بازار

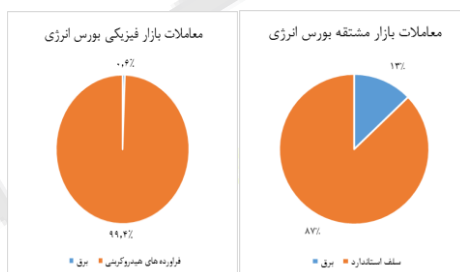
همانطور که در نمودار زیر مشاهده می کنید سهم ارزش کل معاملات شرکت بورس انرژی ایران از کل ارزش معاملات بازار ها ۴ درصد می باشد. قابل ذکر است که در محاسبات ارزش شرکت بورس کالای ایران ارزش معاملات آتی و اختیار لحاظ نشده است.

بورس انرژی

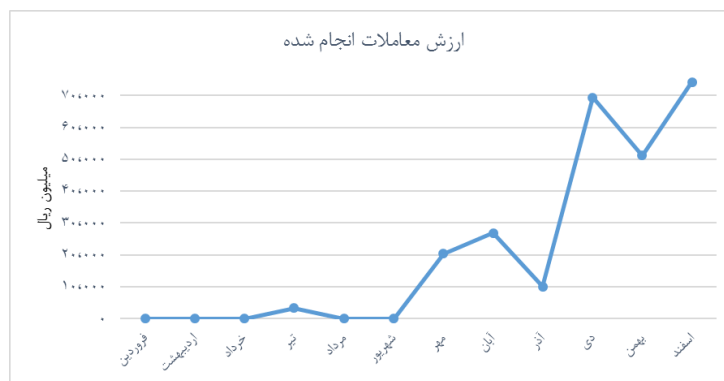
معاملات بورس انرژی به دو قسمت معاملات فیزیکی و معاملات مشتقه تقسیم بندی می شود که سهم برق از هر کدام از این بازار ها در نمودار های زیر نشان داده شده است:

همانطور که در نمودار های زیر مشاهده می کنید عمده معاملات برق در بازار مشتقه انجام می پذیرد و سهم کمی از بازار فیزیکی را دارد. این مهم به دلیل تازگی این محصول در بازار فیزیکی می باشد که اولین معامله آن مربوط به تیرماه سال ۱۳۹۶ می باشد:

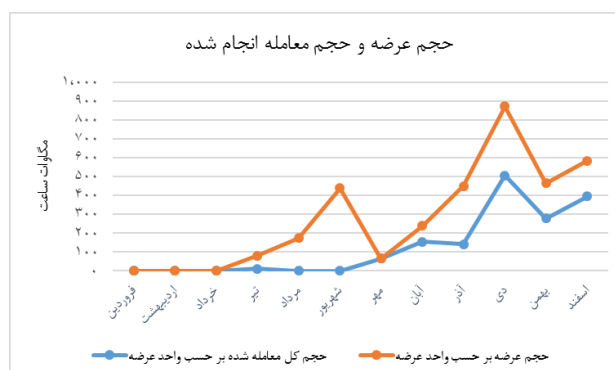

بازار فیزیکی برق

نمودار زیر روند ارزش معاملات فیزیکی برق انجام شده در سال ۹۶ را نشان می دهد. همانطور که مشاهده می کنید بیشترین ارزش معامله متعلق به دی ماه بوده است:

نمودار زیر روند حجم معاملات فیزیکی برق انجام شده و حجم عرضه در سال ۹۶ را نشان می دهد. همانطور که مشاهده می کنید بیشترین حجم معامله و عرضه در دی ماه انجام شده است:

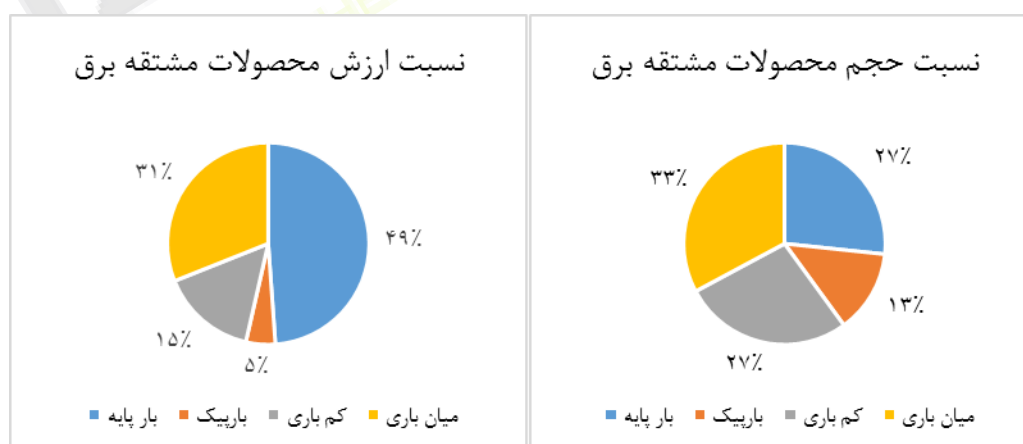
بازار مشتقه برق

در بازار مشتقه معاملات به چهار دسته تقسیم می شود: روزانه ، هفتگی ، ماهانه و سالانه در سال ۹۶ معامله سالانه ای انجام نگرفته است و فقط یک معامله ماهانه (معامله بار پایه به حجم ۴۱ مگاوات و به ارزش ۹۴۴۴ میلیون ریال در ۲۶ اسفند ماه) انجام شده است. به همین خاطر از بررسی معاملات ماهانه و سالانه خودداری می کنیم و به بررسی جزئی تر معاملات روزانه و هفتگی می پردازیم.

در بازار مشتقه برق به چهار صورت بارپایه، بارپیک، کم باری و میان باری معامله می شود. در ادامه به بررسی معاملات و حجم آنها در معاملات روزانه و هفتگی می پردازیم:

معاملات روزانه

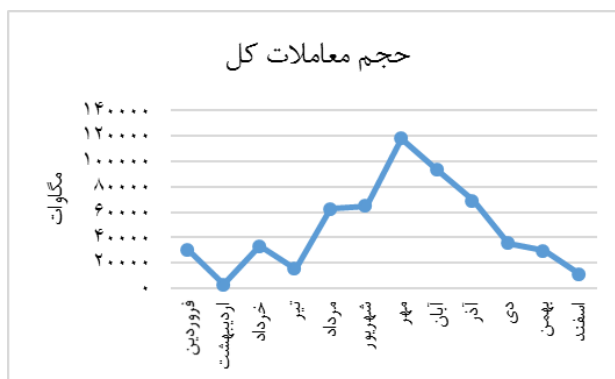
در نمودار های زیر سهم هر کدام از بخش های محصول برق در ارزش کل معاملات و حجم کل معاملات روزانه ذکر شده است. همانطور که می بینید در ارزش معاملات بارپایه بیشترین سهم و در حجم معاملات میان باری بیشترین سهم را دارند:

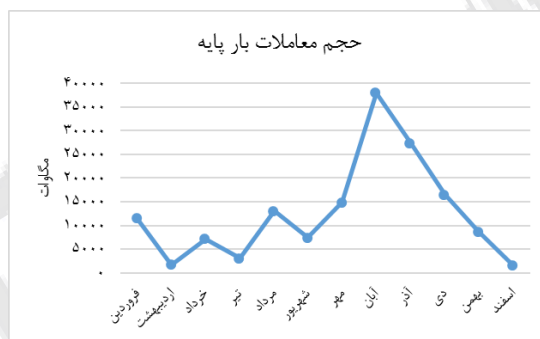
حجم معاملات

در نمودار زیر روند حجم معاملات انجام شده روزانه در معاملات بازار مشتقه نشان داده شده است.

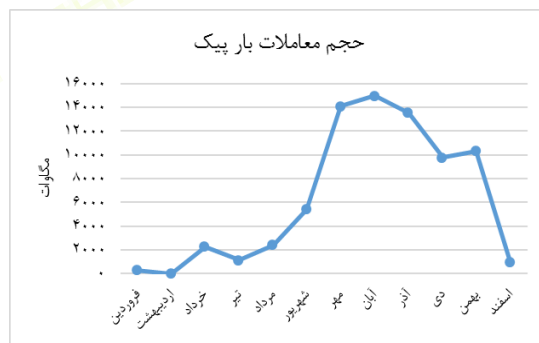
همانطور که در نمودار زیر مشاهده می کنید بیشترین حجم معاملات روزانه انجام شده مربوط به مهرماه می باشد:

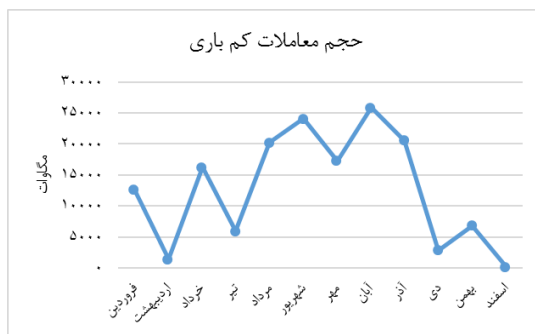
نمودار زیر نشان می دهد بیشترین حجم معاملات بارپایه مربوط به آبان ماه می باشد:

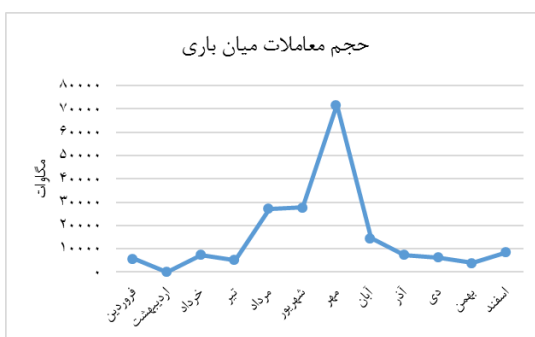
نمودار زیر نشان می دهد بیشترین حجم معاملات بارپیک مربوط به آبان ماه می باشد:

نمودار زیر نشان می دهد بیشترین حجم معاملات کم باری مربوط به آبان ماه می باشد:

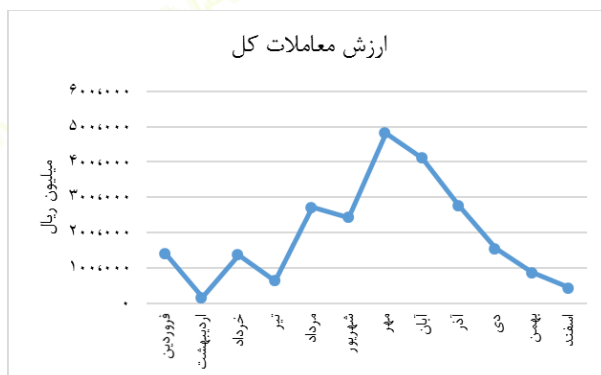
نمودار زیر نشان می دهد بیشترین حجم معاملات میان باری مربوط به مهر ماه می باشد:

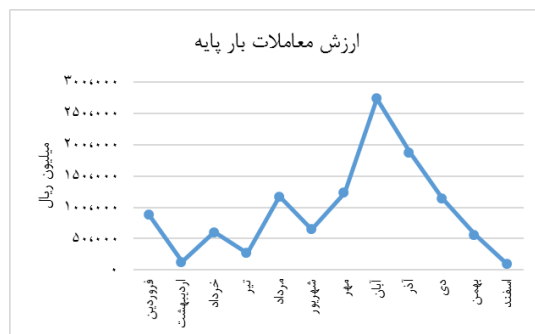
ارزش معاملات

در نمودار زیر روند ارزش معاملات انجام شده روزانه در معاملات بازار مشتقه نشان داده شده است.

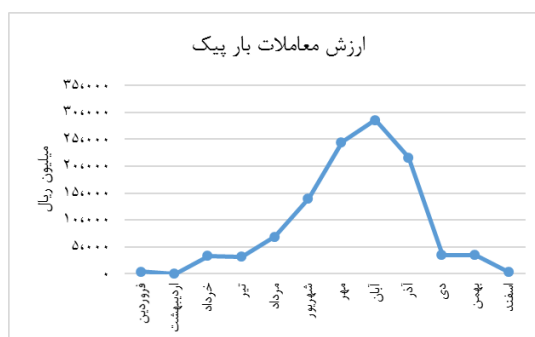
همانطور که در نمودار زیر مشاهده می کنید بیشترین حجم معاملات روزانه انجام شده مربوط به مهرماه می باشد:

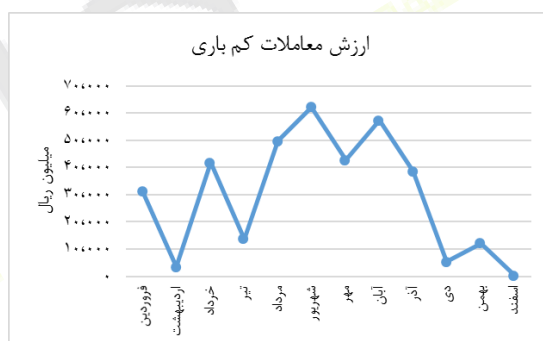
نمودار زیر نشان می دهد بیشترین ارزش معاملات بارپایه مربوط به آبان ماه می باشد:

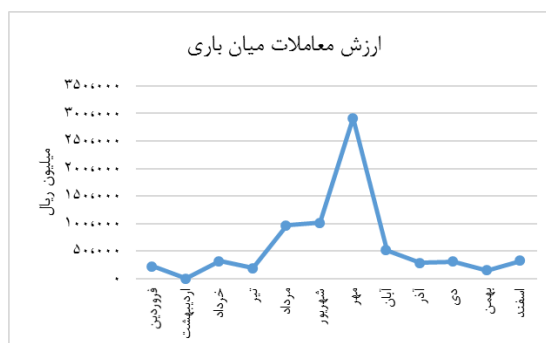
نمودار زیر نشان می دهد بیشترین ارزش معاملات بارپیک مربوط به آبان ماه می باشد:

نمودار زیر نشان می دهد بیشترین ارزش معاملات کم باری مربوط به شهریور ماه می باشد:

نمودار زیر نشان می دهد بیشترین ارزش معاملات میان باری مربوط به مهر ماه می باشد:

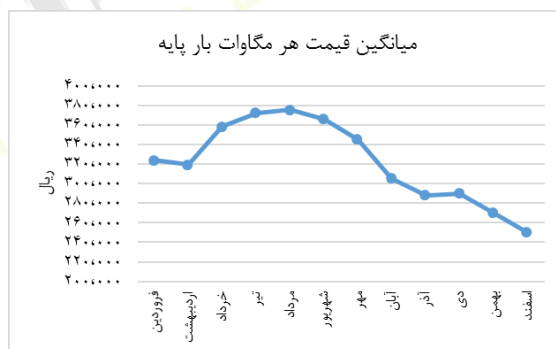
میانگین قیمت هر واحد

در جدول زیر میانگین قیمت های بار روزانه هر واحد را به تفکیک هر ماه مشاهده می کنید:

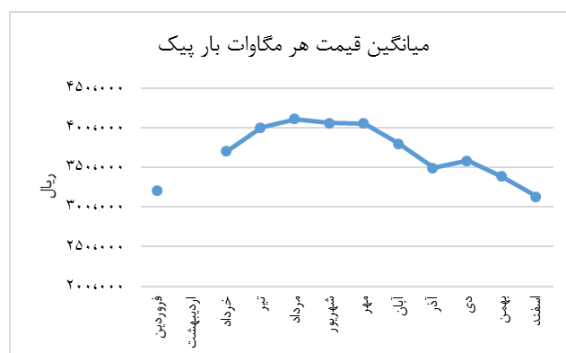
میانگین قیمت (ریال) هر واحد (مگاوات) به تفکیک ماه به ماه				
ماه	بار پایه	بار پیک	کم باری	میان باری
فروردین	۳۲۳,۹۴۶	۳۲۰,۰۰۰	۳۰۸,۵۶۸	۳۲۳,۲۸۴
اردیبهشت	۳۱۹,۲۰۴	۰	۳۰۹,۰۳۷	۰
خرداد	۳۵۸,۱۴۳	۳۷۰,۰۰۰	۳۲۰,۲۷۲	۳۵۹,۳۰۵
تیر	۳۷۲,۲۸۰	۴۰۰,۰۰۰	۳۲۳,۹۹۸	۳۷۲,۳۱۴
مرداد	۳۷۵,۲۰۵	۴۱۰,۵۶۱	۳۳۱,۳۰۱	۳۷۵,۱۹۳
شهریور	۳۶۵,۸۷۰	۴۰۵,۶۴۴	۳۲۲,۱۳۵	۳۶۶,۶۰۳
مهر	۳۴۵,۱۶۴	۴۰۴,۸۷۷	۲۹۶,۵۹۴	۳۵۴,۰۵۴
آبان	۳۰۵,۴۴۳	۳۷۹,۶۴۶	۲۵۱,۸۷۴	۳۴۵,۷۵۸
آذر	۲۸۸,۰۶۷	۳۴۸,۸۴۵	۲۳۶,۴۰۶	۳۲۱,۹۶۷
دی	۲۹۰,۰۶۳	۳۵۸,۰۳۵	۲۳۲,۷۰۰	۳۲۳,۲۰۳
بهمن	۲۷۰,۰۹۷	۳۳۸,۶۱۳	۲۲۲,۳۵۸	۲۸۰,۶۵۲
اسفند	۲۵۰,۱۰۷	۳۱۳,۰۰۰	۲۲۰,۰۰۰	۲۵۳,۴۸۰
میانگین	۳۲۱,۹۶۶	۳۶۸,۱۱۱	۲۸۱,۲۷۰	۳۳۴,۱۶۵

نمودار های زیر برای بررسی روند میانگین قیمت ها در طول سال به صورت ماهانه رسم شده اند:

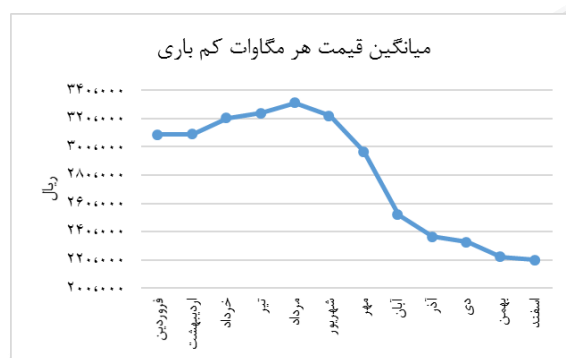
نمودار زیر نشان می دهد بیشترین ارزش معاملات بار پایه مربوط به مرداد ماه می باشد:

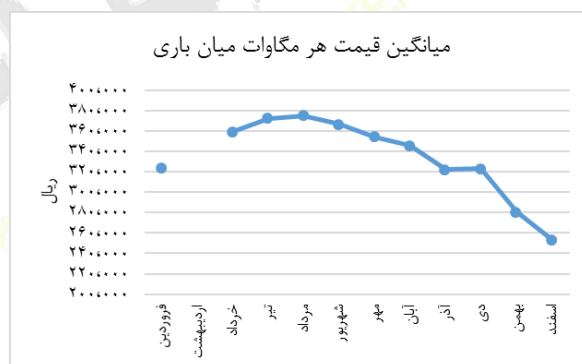
نمودار زیر نشان می دهد بیشترین ارزش معاملات بارپیک مربوط به مرداد ماه می باشد:

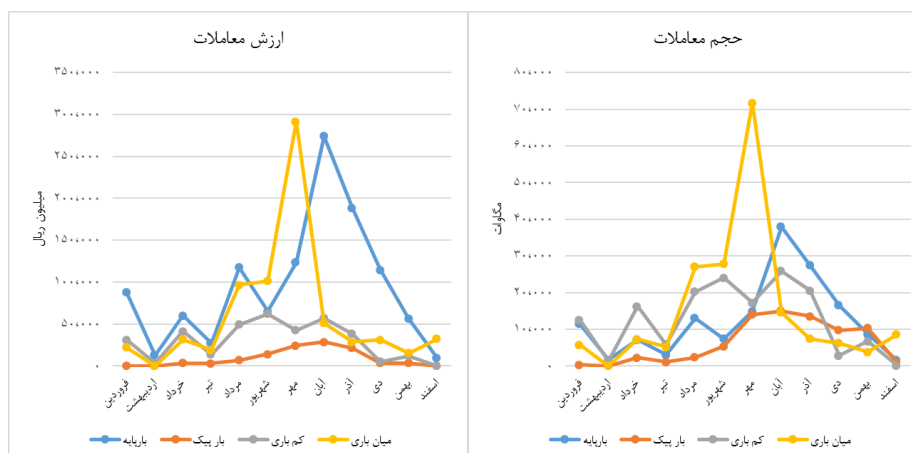
نمودار زیر نشان می دهد بیشترین ارزش معاملات کم باری مربوط به مرداد ماه می باشد:

نمودار زیر نشان می دهد بیشترین ارزش معاملات میان باری مربوط به مرداد ماه می باشد:

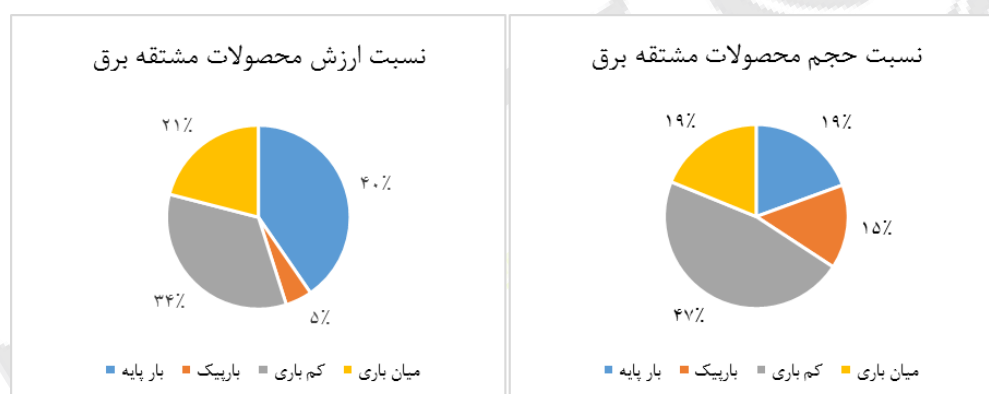

در دو نمودار زیر مقایسه ای کلی در حجم و ارزش معاملات روزانه انجام شده صورت گرفته است:

معاملات هفتگی

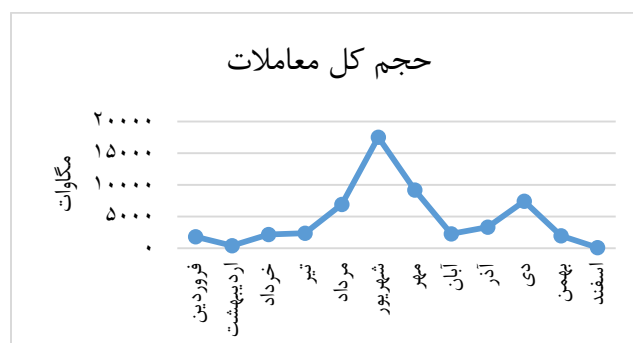
در نمودار های زیر سهم هر کدام از بخش های محصول برق در ارزش کل معاملات و حجم کل معاملات هفتگی ذکر شده است. همانطور که می بینید در ارزش معاملات بارپایه بیشترین سهم و در حجم معاملات کم باری بیشترین سهم را دارند:

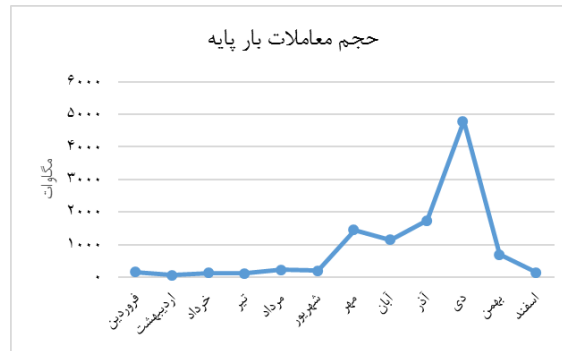
حجم معاملات

در نمودار زیر روند حجم معاملات انجام شده هفتگی در معاملات بازار مشتقه نشان داده شده است.

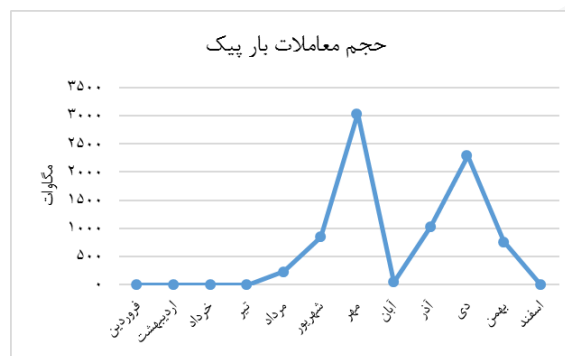
همانطور که در نمودار زیر مشاهده می کنید بیشترین حجم معاملات هفتگی انجام شده مربوط به شهریور ماه می باشد:

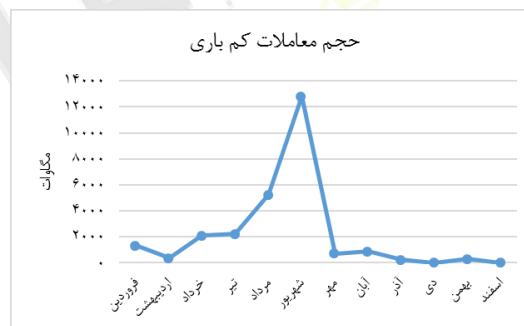
نمودار زیر نشان می دهد بیشترین حجم معاملات بار پایه مربوط به دی ماه می باشد:

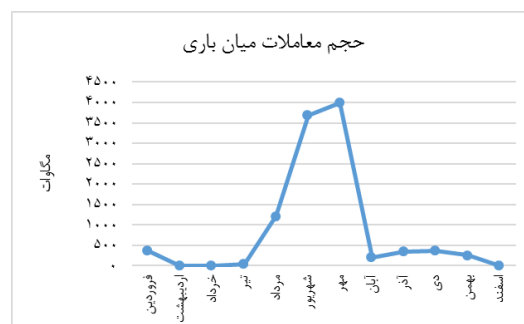
نمودار زیر نشان می دهد بیشترین حجم معاملات بار پیک مربوط به مهر ماه می باشد:

نمودار زیر نشان می دهد بیشترین حجم معاملات کم باری مربوط به شهریور ماه می باشد:

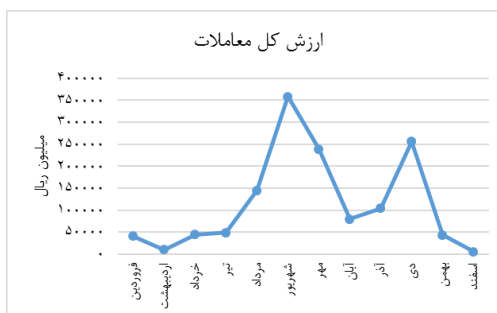
نمودار زیر نشان می دهد بیشترین حجم معاملات میان باری مربوط به مهر ماه می باشد:

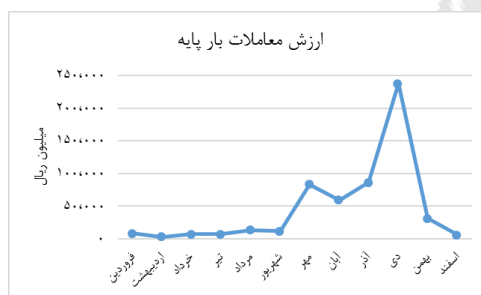
ارزش معاملات

در نمودار زیر روند ارزش معاملات انجام شده هفتگی در معاملات بازار مشتقه نشان داده شده است.

همانطور که در نمودار زیر مشاهده می کنید بیشترین حجم معاملات هفتگی انجام شده مربوط به شهریور ماه می باشد:

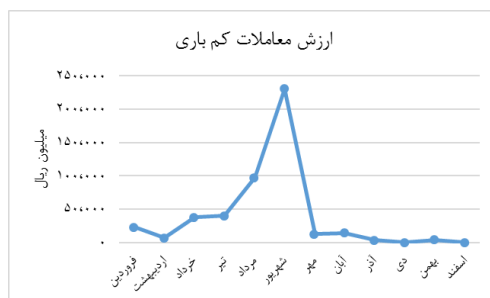
نمودار زیر نشان می دهد بیشترین ارزش معاملات بار پایه مربوط به دی ماه می باشد:

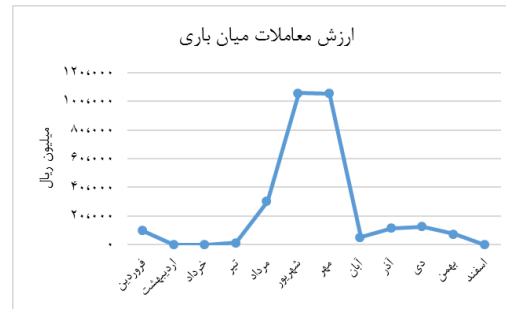
نمودار زیر نشان می دهد بیشترین ارزش معاملات بار پیک مربوط به دی مهر می باشد:

نمودار زیر نشان می دهد بیشترین ارزش معاملات کم باری مربوط به شهریور ماه می باشد:

نمودار زیر نشان می دهد بیشترین ارزش معاملات میان باری مربوط به شهریور ماه می باشد:

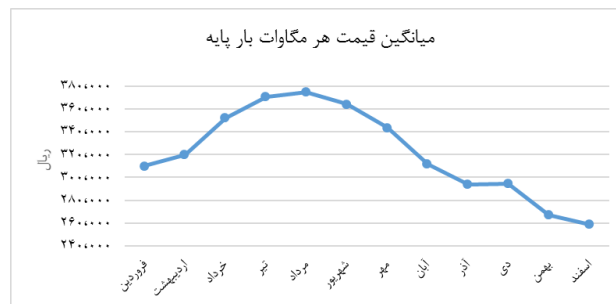
میانگین قیمت هر واحد

در جدول زیر میانگین قیمت های بار هفتگی هر واحد را به تفکیک هر ماه مشاهده می کنید:

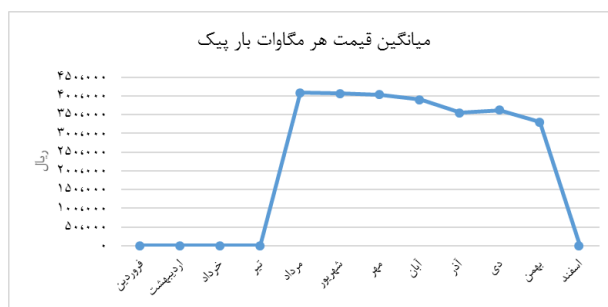
میانگین قیمت (ریال) هر واحد (مگاوات) به تفکیک ماه به ماه				
ماه	بار پایه	بار پیک	کم باری	میان باری
فروردین	۳۱۰,۰۰۶	۰	۳۰۶,۹۴۸	۳۲۰,۷۵۰
اردیبهشت	۳۱۹,۹۹۰	۰	۳۰۹,۰۵۶	۰
خرداد	۳۵۲,۵۰۰	۰	۳۲۱,۹۹۷	۰
تیر	۳۷۱,۰۶۵	۰	۳۲۲,۲۲۳	۳۷۳,۰۰۰
مرداد	۳۷۵,۰۰۰	۴۰۸,۳۳۳	۳۲۹,۹۱۰	۳۷۵,۱۴۳
شهریور	۳۶۴,۲۲۲	۴۰۶,۱۲۵	۳۱۴,۵۸۸	۳۶۲,۱۹۲
مهر	۳۴۳,۷۰۶	۴۰۳,۲۹۴	۲۹۵,۵۰۰	۳۵۳,۶۶۹
آبان	۳۱۱,۸۸۵	۳۹۰,۰۰۰	۲۶۵,۳۲۹	۳۴۴,۷۲۰
آذر	۲۹۳,۸۰۰	۳۵۴,۵۰۰	۲۴۳,۱۶۷	۳۲۷,۱۶۷
دی	۲۹۴,۶۰۴	۳۶۱,۶۶۷	۰	۳۲۷,۵۰۰
بهمن	۲۶۷,۰۹۹	۳۳۰,۰۰۰	۲۲۱,۵۳۱	۲۶۷,۶۵۶
اسفند	۲۵۸,۷۵۰	۰	۰	۰
میانگین	۳۲۱,۸۸۶	۳۷۹,۱۳۱	۲۹۳,۰۲۵	۳۳۹,۰۸۹

نمودار های زیر برای بررسی روند میانگین قیمت ها در طول سال به صورت ماهانه رسم شده اند:

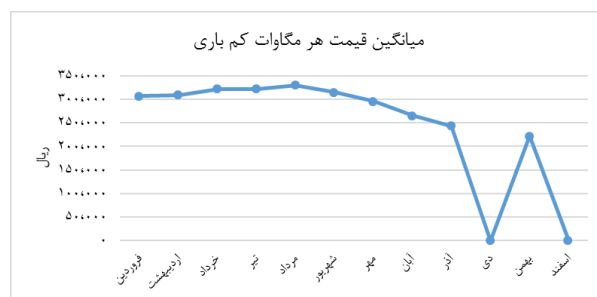
نمودار زیر نشان می دهد بیشترین ارزش معاملات بار پایه مربوط به مرداد ماه می باشد:

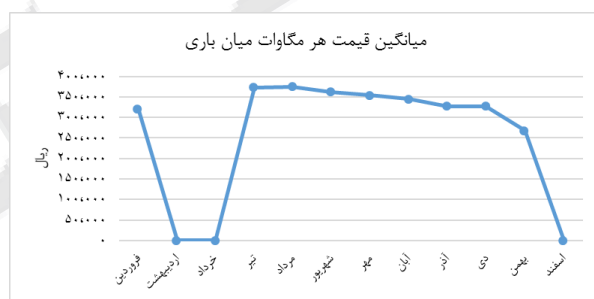
نمودار زیر نشان می دهد بیشترین ارزش معاملات بارپیک مربوط به مرداد ماه می باشد:

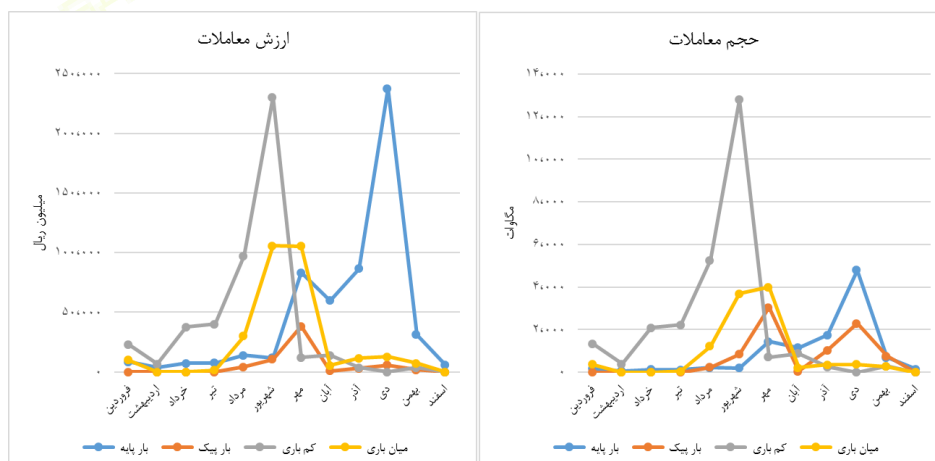
نمودار زیر نشان می دهد بیشترین ارزش معاملات کم باری مربوط به مرداد ماه می باشد:

نمودار زیر نشان می دهد بیشترین ارزش معاملات میان باری مربوط به مرداد ماه می باشد:

در دو نمودار زیر مقایسه ای کلی در حجم و ارزش معاملات هفتگی انجام شده صورت گرفته است:

معاملات ماهانه

در بار ماهانه تنها یک معامله که مربوط به بار پایه به حجم ۴۱ مگاوات و ارزش ۹۴۴۴ میلیون ریال در ۲۶ اسفند ماه بوده است انجام گرفته است.

واحد تحقیق و توسعه شرکت کارگزاری سهم آشنا-حسام معصومی

